

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

NVE - Konesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

28. april 2017

Høringsuttalelse til revisjon av Kvæningen kraftverk

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Troms er kjent med at revisjonsdokumentet for Kvæningen-reguleringen i Kvæningen og Nordreisa kommuner i Troms er på høring. Vi har hatt kontakt med en rekke relevante frivillige natur- og frilufsorganisasjoner i denne anledning og ønsker å komme med innspill.

Saken

NVE har åpnet revisjon av vilkårene for Kvæningen Kraftverks konsesjoner for regulering av vannressursene i Ábojohka med overføringer fra Njemenjáikojohka, Navitjohka og Mollešjohka (Reisaelva). Vilårsrevisjonen er åpnet på bakgrunn i krav framsatt av Nordreisa kommune. Kravet går i hovedsak ut på at det skal slippes minstevannføring fra Stuora Mollesjavri til Mollesjohka. Målet er blant annet bedret tilstand for fisk, samt større vannføring i Mollesfossen.

Kvæningen Kraftverk har laget et revisjonsdokument med innhentede fagrapporter på relevante tema, som i hovedsak belyser konsekvensene av Q95-minstevannslipp fra Stoura Mollesjaavri. Dette er en standardminstevannføring som er estimert til 116 l/s om sommeren og 58 l/s om vinteren. Krafttapet utgjør ca. 5,5 GWh, primært godt regulert vinterkraft. Installasjon for å kunne oppnå minstevannføringen er beregnet til ca. 9,4 millioner kroner, pluss driftsutgifter.

Hovedkonklusjonen i revisjonsdokumentet er at ingen av fagrapportene vurderer at det utredede minstevannføringspålegget vil gi noen merkbar positiv effekt på vassdragsmiljøet i Mollešjohka og Reisaelva. Hva angår landskapsopplevelsen av Mollešfossen vil også effekten være minimal, da middelvannføringen i fossen om sommeren kun vil øke med 1,2 %. Natur- og frilufsorganisasjonene er enige i at det foreslåtte minstevannslippet synes for lite for å oppnå de ønskede miljøforbedrende tiltak og løft for landskap og friluftsliv.

Moderne miljøvilkår

FNF Troms er opptatt av at revisjonsmulighetene benyttes på best mulig måte for å oppnå forbedrede forhold for miljø, landskap og friluftsliv. Nye moderne miljøvilkår er viktig å tilstrebe etter 50 års drift. Ulike virkemidler vil kunne være nødvendig for ulike vassdrag. Mollesjohka og Reisaelva syns å være av en slik karakter at det må slippes mye vann for å oppnå ønskede biologiske og landskapsmessige effekter. FNF etterlyser at det utredes andre miljøforbedrende alternativer enn en klassisk og rigid 5-persentil tilnærming. Vi mener det allerede fra start ville vært naturlig å ha en bred tilnærming til hvilke tiltak som ville gi best reell effekt i vassdraget.

FNF Troms, Holtvegen 66, Pb. 2284, 9269 Tromsø
Tlf: 4141 7339 E-post: troms@fnf-nett.no Internett: www.fnf-nett.no/troms

FNF Troms er et samarbeidsforum for 13 natur- og frilufsorganisasjoner i Troms som tilsammen representerer rundt 15000 medlemmer. Medlemsorganisasjoner: Troms Turlag, Harstad Turlag, Norges Turmarsjforbund Troms, Naturvernforbundet i Troms, 4H Troms, KFUK-KFUM-speiderne Troms, Troms Fylkeskystlag, Troms Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i våre hender Tromsø, Nord-Norsk Botanisk forening, Tromsø Casting og Fluefiskeforening.

Tilpasset minstevannslipp

Flere organisasjoner og deler av allmennheten ønsker fremdeles mer vann i Mollesfossen. Idealet for mange ville være å få den tilbake i tilnærmet naturlig tilstand. Når rapportene gir klare indikasjoner på at foreslått minstevannsføring gjennom hele året ikke vil øke opplevelsverdien av fossen, spør vi om det ikke vil være naturlig å se på andre alternativer. Sesongen for turister og friluftsopplevelser er stor i juli og august, hvor fossen inngår som en viktig attraksjon. FNF etter spør mulighetene og konsekvensene ved å legge opp til et minstevannslipp som er betraktelig høyere i disse to sommermånedene. Dette vil også samsvare med Nordreisa JFF sitt ønske om mer vann i disse to månedene da laksen kommer opp elva. Vannføringen fra november til april bør også vurderes, da lite vann i denne perioden påvirker oppvekstvilkårene til lakseyngelen.

Vi etterlyser alternativer med miljøtilpasset vannføring hvor man ser på hvordan man kan slippe vann som er mer tilpasset naturlig variasjoner i vassdraget. Standard Q95 gir ofte stort krafttap grunnet statistisk relativt høyt minstevannslipp. Elva har naturlig både døgn- og sesongvariasjoner. Cedren har laget en håndbok om tematikken som viser hvordan en kan få mer natur for mindre krafttap. Vi ønsker at disse mulighetene belyses nærmere.

Andre miljøforbedrende tiltak

Dersom minstevannføring skulle vise seg å være uaktuelt, etterlyser organisasjonene uansett at andre miljøforbedrende tiltak som ikke medfører krafttap utredes og iverksettes. I eksisterende revisjonsdokument finner vi ingen alternativer til minstevannslippet. En rekke tiltak vil være mulige. Dette kan være alt fra habitat- og biotopfremmende tiltak, til kjøremønster på kraftverket. Er det for eksempel aktuelt å lage terskel og utbedre forholdene i Mollesjohka, både nedstrøms og oppstrøms fossen?

Nordreisa kommune har enstemmig vedtatt at de ønsker å opprette et miljøfond hvor de mottar 10 millioner fra tiltakshaver over en 30-årsperiode, med mål om å kunne gjennomføre miljøforbedrende tiltak, samt bygge kompetanse og innhente ytterligere kunnskap om vassdraget. FNF synes dette virker interessant. Naturvernforbundet i Nordreisa støtter opp om vedtaket til kommunen. Dersom foreslått minstevannføring ikke vedtas, er det avgjørende at det gjennomføres andre reelle alternativer for å bedre forholdene i vassdragene. Et miljøfond kan være en god løsning.

Vannforvaltningsplanen

I NVE og Miljødirektoratet sin rapport «*Vannkraftrevisjoner som kan revideres innen 2022*» foreslår direktoratene Ábojohka til revisjon med status 1.2 (lavere prioritet). Her foreslås minstevannføring som en av tiltakene for å bedre miljøtilstanden. I vannforvaltningsplanen for Troms, som ble godkjent av Klima- og miljødepartementet 4. juli 2016, har vannforekomstene Njemenjaikojohka og Abojohka fått miljømål som ikke forutsetter minstevannføring eller andre tiltak som kan påvirke vannkraftproduksjonen. Det er likevel viktig å framheve at dette ikke utelukkes. Miljømålene etter vannforskriften er satt for å oppnå en bærekraftig bruk og beskyttelse av vannmiljøet, både økologisk og kjemisk, mens vilkårsrevisjoner også skal hensynta verdier som friluftsliv og landskap, selv om disse gjerne er relatert. FNF etterlyser konkrete forslag til andre tiltak enn minstevannslipp for blant annet Njemenjáikojohka og Ábojohka for å oppnå godt økologisk potensiale og god kjemisk tilstand i tillegg til å bedre tilstanden til landskap og friluftsliv. Miljømålet godt økologisk potensiale innebærer at miljømålet er tilpasset inngrepets samfunnsnyttige formål. Tiltaket må ikke gå vesentlig utover dagens bruk, men skal samtidig bidra til å oppnå et sammenhengende fungerende økosystem. Det er viktig at i alle fall minstekravene i vannforvaltningsplanen for Troms gjennomføres for å bedre miljøtilstanden.

Kunnskapsinnhenting

Hovedtyngden i revisjonsdokumentet og fagrapportene omhandler Mollesjokha og Reisaelva. FNF ser at dette er naturlig da kommunen i hovedsak argumenterte med disse elvene i sitt revisjonskrav. Vi etterspør likevel en grundigere utredning av miljøstatus og muligheter for miljøforbedrende tiltak på Kvæningen-siden av kraftverket. Her er det en rekke overføringer og tiltak som har potensiale for bedret tilstand. Det synes likevel nødvendig å innhente mer kunnskap om status og konsekvenser, for å kunne målrette mer presise miljøtiltak. Vi oppfordrer NVE til å vurdere hvorvidt tiltakshaver bør pålegges å gjøre nærmere undersøkelser på Kvæningen-siden.

Friluftskartlegging

I revisjonsdokumentet beskrives friluftsliv i hovedsak tilknyttet Kvæningsvidda og anleggsveiene. FNF anbefaler at NVE også ser nærmere på friluftskartleggingen som er gjennomført i Nordreisa og Kvæningen kommuner i henhold til Miljødirektoratets kriterier. Kartleggingen ble gjennomført rundt 2012 og er nå under revisjon. Disse vil gi en mer nyansert framstilling av bruken i hele området.

Konklusjon

FNF Troms mener at foreslått minstevannslipp Q95 ikke vil ha de tilstrekkelige ønskede effektene på miljø, landskap og friluftsliv. Vi etterlyser derimot alternative miljøforbedrende tiltak for Mollesjokha og Reisaelva, en vurdering av tilpasset minstevannslipp deler av sesongen, samt et større kunnskapsgrunnlag for miljøtilstand og potensial for overføringene på Kvæningen-siden. Natur- og friluftsansjoner ønsker å benytte revisjonsmuligheten til å oppnå moderne miljøvilkår og en forbedring av tilstanden til natur, landskap og friluftsliv der det er mulig, samt at oppfølging av vannforvaltningsplanene er et minstekrav.

FNF Troms ønsker NVE lykke til i det videre arbeidet og har tillit til at natur- og friluftinteressene blir ivaretatt i revisjonsprosessen.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Uttalelsen støttes av:

Nord-Troms Turlag/Troms Turlag, Harstad Turlag, NJFF-Troms, 4H Troms,
Naturvernforbundet Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Troms Fylkeskystlag,
Norges Turmarsjforbund Troms, Troms Orienteringskrets, Nord-Norsk Botanisk Forening,
Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Framtiden i Våre Hender Nord,
Tromsø Casting- og Fluefiskerforening

Kopi:

Fylkesmannen i Troms
Troms Fylkeskommune
Kvæningen kommune
Nordreisa kommune